

↓ De volledige verwoesting van Lidice

© Alle rechten voorbehouden

Ontvoerde kinderen van Lidice overleefden de slachting

Maar werden zij daarom gered?

Eind 1941 wordt Obergruppenführer Reinhard Heydrich, de ware organisator van de Holocaust, aangeduid als plaatsvervangend Reichsprotector van Bohemen en Moravië. In het pittoreske Praag verblijft hij als een ware koning. Hij neemt weinig beschermingsmaatregelen omdat hij denkt dat iedereen hem vreest.

Op 27 mei 1942 plegen Tsjechoslowaakse verzetsstrijders een aanslag op het leven van de 'Slager van Praag'. Na enkele dagen hospitalisatie bezijkt het 'blonde Beest' op 4 juni aan zijn verwondingen. De diep aangeslagen Hitler geeft opdracht bikkelhard op te treden. De straf voor diegene die 'de man met het ijzeren hart' doodde, moest een voorbeeld zijn.

Lebensborn: creëren en recupereren

Het raciale geloof dat nazi's aan de Ariërsmythe hechten, neemt na de *Machtsübernahme* verontwaardigende proporties aan; niet enkel worden raciale minderwaardigen geweerd om stilaan uitgesloten te worden, tevens richten zij hun pijlen op het creëren van die zogenaamde Arische *Übermensch*. Om dit te bereiken, wordt de nazi-gezondheidsideologie nagestreefd. Dit houdt in dat kinderen die het fenotype van noordelijke rassen bezitten 'ge-

produceerd' moeten worden. Blauwe ogen, blonde haren, groot van gestalte en dergelijke is het te bereiken doel. De opgemeten resultaten van de pseudowetenschappelijke craniometrie worden aangewend in de nazibevolkingpolitiek. Hierbij wordt veel belang gehecht aan de afstand tussen het voor- en achterhoofd, die om het wetenschappelijk voor te doen in 'Ariërstabellen' worden gegoten zodat die op 'objectieve' basis aangewend kunnen worden.

Aangezien het keizerlijke Duitsland in 1918 de Eerste Wereldoorlog verloren heeft, had – naar mening van de nazi's – de dappere Duitse bevolking een zware deuk gekregen. Om het hitleriaanse Duitsland alle pracht en praal te geven, moesten er meer *Übermensen* zijn. In december 1935 creëert Heinrich Himmler, hoofd van de SS – een op zich al uiterst raciaal elitaire groepering – de *Lebensborn* e.V. op. Twee belangrijke doelstellingen zullen er nagestreefd worden.

• het kweken van Arische kinderen

Raciaal goedgekeurde Arische vrouwen kunnen zich aanbieden om zich te laten bevruchten door raciale Arische Duitsers of Germanen en dit na het voorleggen van het *Große Abstammungsnachweis* ('Groot Certificaat van Afstamming') – waarbij teruggegaan wordt tot 1 januari 1800 om

de Arische afstamming aan te tonen – en na het tonen van een medisch attest waarin vermeld staat dat de kandidate niet aan erfelijke ziekten lijdt. De slagzin 'Schenk dem Führer ein Kind' is een ware maxime voor gezonde Duitse vrouwen.

• het 'Germaans opvoeden' van Arisch geborenen

Ten gevolge van raciale rassenmenging worden Arische kinderen soms geboren in niet-Arische families. Dit kostbaar Arisch bloed moet als het ware gerecupereerd worden. Die kinderen met Arische lichamelijke kenmerken worden door nazi's ontvreemd aan de biologische families en toegekend aan een al dan niet kinderloze Duitse familie die het kind een 'Germaans-Duitse' opvoeding moet meegeven...

De kinderen verliezen elke band met familieleden; een andere familienaam wordt het kind toegekend, een nieuwe (thuis)taal verdringt de oorspronkelijke moedertaal enzovoort. Na de Tweede Wereldoorlog worden vele van die 'gegermaniseerde' kinderen, met alle identiteits- en ontwikkelingsproblemen van dien, teruggestuurd naar hun oorspronkelijke en wetmatige (maar voor die kinderen: vreemde) ouders en families.

Het geval Lidice (1ste deel): de ontvreemde Arische kinderen van Liditz

Het kleine dorp Lidice, gegermaniseerd als Liditz, ligt op een twintigtal kilometer ten westen van Praag. Er leven enkele honderden mensen. Na Heydrichs dood komt het in het vizier van de wraakzuchtige nazi's omdat lokale partizanen er een onderkomen zouden hebben gevonden. Hitlers woorden na het overlijden van Reinhardt Heydrich zijn amper koud, of ze worden omgezet in daden.

Op 9 juni 1942 wordt het macabere bevel gegeven door Karl Hermann Frank en Kurt Daluge. 's Anderdaags, op 10 juni 1942, vinden de bloederige represailles plaats tegen de gehele Tsjechische bevolking, ongeacht sekse of leeftijd. De gebeurtenis is de geschiedenis ingegaan als de 'slachting van Lidice'. Die bewuste dag omsingelt een SS-divisie het dorpje en sluit alle mannen

ouder dan 15 jaar worden op in een schuur om ze een dag later te fusilleren. 192 mannen worden vermoord. De vrouwen worden aanvankelijk met de kinderen in de dorpschool opgesloten. Enkele dagen later worden 184 onder hen naar het concentratiekamp van Ravensbrück gedeporteerd. Een kwart overleeft de oorlog niet. Zo'n 105 kinderen worden van hun moeders gescheiden en overgebracht naar Litzmannstadt (de verduitste naam voor de Poolse stad Łódź). 23 Tsjechische kinderen met een Arisch fenotype komen in aanmerking voor het raciale 'germaniseringsprogramma'. De anderen, ongeveer 80%, is een ander lot beschoren; hier komen we uitgebreid op terug in het volgende nummer van *Sporen van Herinnering*.

Lidice wordt platgebrand en van de aarde weggevaagd. Om elk spoor van een vroeger leven in het dorp te vernietigen, graven de nazi's zelfs de lijken op en jagen er het wild weg. Niets mag nog verwijzen naar de gemeen-

schap die er ooit heeft gewoond... Kort na het einde van de Tweede Wereldoorlog wordt Lidice vlakbij het oorspronkelijke dorp herbouwd. De plaats waar het dorp ooit was, is nu een groot memoriaal dat de bezoeker herinnert aan de destructieve waanzin van de nazi's.

Van de 23 kinderen die opgenomen worden in het *Lebensborn*-programma overleven er 6 de weeshuizen niet. 17 worden na de Tweede Wereldoorlog terug naar hun biologische families gestuurd. De kinderen die zijn teruggekeerd zijn na de oorlog – amper 15% van het totale aantal kinderen in juni 1942 – hebben dan wel de naziterreur overleefd, maar zijn zij daadwerkelijk gered? ■

Johan Puttemans

Pedagogische coördinator
Vzw Auschwitz in Gedachtenis

Lidice voor en na de totale vernietiging →

De plaats waar ooit het dorp was, is nu een indrukwekkende memoriaal ↓

NAAM _____

KLAS _____

Elk trimester verschijnt in **SPOREN VAN HERINNERING** een praktische pedagogische toepassing met bijhorende fiche die u in de klas kan gebruiken en verzamelen

Lidice. Situeer het huidige dorpje op een kaart (nabij de Tsjechische hoofdstad Praag) en zoek hetzelfde stadje op ten tijde van de nazibezetting.

1. Wat valt je hierbij op?

2. Beargumenteer jouw bevinding?

Ležáky. Werk als groepsopdracht de geschiedenis van dit Tsjechische dorpje uit. Vergelijk met de gebeurtenissen in Lidice.

Opmerkingen leerkracht

SPOREN VAN HERINNERING

is een driemaandelijke
uitgave van
vzw Auschwitz in Gedachtenis

www.auschwitz.be